

імперативу людиномірних сенсів (теорія і практика). *Монографія*. 2023. 440 с.

2. Плетенець В. М. Особливості підготовки до допиту неповнолітніх за фактами подій насильницького, сексуального чи трагічного характеру в умовах воєнного стану. *Наука і техніка*, №13(13). 2022.

3. Пасько О. М., Горошко В. В. Комунікативна готовність слідчого як необхідний складник допиту неповнолітніх. *Південноукраїнський правничий часопис*. Одеса: ОДУВС. 2022.

4. Конвенція ООН «Про права дитини» (1989 р.)
URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text

5. Павлова Н.В. Використання демонстраційних засобів (анатомічних ляльок) під час допиту малолітньої особи. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2020 № 1.

6. Алгоритм дій працівників Національної поліції з суб'єктами, які здійснюють заходи щодо захисту дітей, постраждалих від насильства : методичні рекомендації. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 140 с.

Попович Анастасія Олексіївна,

курсантка 3-го курсу

Навчально-наукового інституту

права та підготовки фахівців

для підрозділів Національної поліції

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Плетенець Віктор Миколайович,

професор кафедри криміналістики

та домедичної підготовки,

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ

доктор юридичних наук, професор

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ДО ДОПИТУ ПОСТРАЖДАЛИХ ВІД СЕКСУАЛЬНОГО НАСИЛЬСТВА НЕПОВНОЛІТНІХ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Сексуальне насильство під час вторгнення в Україну є зброєю геноциду з боку російських військ яке широко використовується з лютого 2022 року. Сексуальне насильство – це жорстоке та цинічне насилля, яке може завдати значної шкоди психіці та здоров'ю людини.

На сьогоднішній день кримінальні правопорушення, які посягають на статеву свободу та недоторканість неповнолітніх осіб

набули суттєвого поширення. Неповнолітні є одною з найменш захищених верств населення, які, досить часто, стають потерпілими від злочинів [1, с. 68]. Особливого значення дані факти мають в умовах воєнного стану, коли сексуальне насильство використовується зокрема й для деморалізації населення держави. Сексуальне насильство яке вчиняється під час війни з боку російських військ – це не просто кримінальний злочин, а порушення міжнародного гуманітарного права та прав людини [2, с.75].

Наслідки жорстокі і можуть мати серйозні фізичні та психологічні проблеми як для постраждалих, так і для свідків-очевидців даних подій. Відповідно, діяльність уповноважених осіб з постраждалими від сексуального насилля, повинна бути продумана до дрібниць та реалізована з урахуванням відповідних знань та навичок отримання відомостей від вказаних осіб, зокрема й за допомогою різного роду спеціалістів. Це обумовлено тим, що від цього, залежить результат слідчих (розшукових) дій [3]. У свою чергу, зазначене визначає судову перспективу кримінального провадження та визначення ступеня вини відповідного правопорушника.

При допиті дітей застосовуються загальні правила, викладені у статті 224 Кримінального процесуального кодексу України, а також правила, викладені у вимогах статті 226 Кримінального процесуального кодексу України, які розкривають специфіку цієї слідчої дії [4]. Отже, допит може проводитись лише в присутності законного представника, педагога або психолога, а за потреби і лікаря. Основним завданням відповідних фахівців визначається сприянням встановленню й підтриманню психологічного контакту слідчого з потерпілим. Також, до допиту дітей застосовуються часові обмеження. Це означає, що допит не може тривати більше однієї години без перерви, і як правило, більше двох годин на день. Ще однією особливістю є те, що особи, які не досягли шістнадцятирічного віку, не попереджаються про кримінальну відповідальність за відмову від давання показань і за завідомо неправдиві показання. Їм лише роз'яснюється обов'язок давання правдивих показань [5, с.94-104].

Не меншого значення в допиті неповнолітніх є місце його проведення, яке спеціально призначене для цього. Такі приміщення частіше називають «Зелені кімнати», «Кімнати, лагідні до дитини», «Кризові кімнати» і т.ін. Облаштування цих приміщень спрямоване на те, щоб неповнолітні під час процесу спілкування, почували себе комфортно та захищено [6, с.114].

Водночас можливості застосування даних приміщень обумовлені рівнем знань та досвіду уповноважених осіб та спеціалістів-психологів, які долучаються до цієї діяльності. Заслугують на увагу й розроблені і запровадженні для застосування методичні рекомендації щодо застосування даних приміщень взагалі й

з використанням алгоритму допиту неповнолітніх (малолітніх) постраждалих від насильства [7, с.72]. Правильність їх застосування мінімізують можливості як психологічного травмування допитуваного постраждалого неповнолітнього з одного боку так і отримання всебічної інформації про обставини вчиненого кримінального правопорушення. В умова збройної агресії РФ проти України реалізація зазначеного набуває особливо важливого значення.

Отже, можна зробити висновок, що питання підготовки до допиту неповнолітніх, які постраждали від сексуального насильства є актуальним в умовах сучасності. Щоб від допиту неповнолітніх осіб отримати вагому в доказуванні інформацію, потрібно заздалегідь обдумати план його проведення, склад учасників й їх роль. Взаємна діяльність із фахівцями які працюють з такими особами забезпечить очікувані результати допиту.

Список використаних джерел

1. Плетенець В.М. Особливості підготовки до допиту неповнолітніх за фактами подій насильницького, сексуального чи трагічного характеру в умовах воєнного стану *«Наука і техніка сьогодні»*. 2022. № 13(13) 2022.

2. Конвенція про захист цивільного населення під час війни від 12 серпня 1949 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_154#Text

3. Концептуальні положення механізму захисту прав дітей: український та зарубіжний контекст : кол. монограф. / Кол. авт. ; за наук. ред. д.ю.н., проф., засл. юриста України Л. Р. Наливайко. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2021. 130 с.

4. Кримінальний процесуальний кодекс України. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/ed20200317>

5. Мозгова В. Тактико-психологічні особливості допиту неповнолітніх, які постраждали від сексуального насильства. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*. 2015. № 4. С. 94–104.

6. Методичні рекомендації щодо опитування дітей, що стали свідками та/або жертвами насильства, а також вчинили насильство : методичний посібник / автори-упоряд. : Д. Пурас, О. Калашник, О. Кочемировська, Т. Цюман ; за заг. ред. Т. Цюман. Київ : ФОП Клименко, 2015. 114 с.

7. Алгоритм дій працівників Національної поліції з суб'єктами, які здійснюють заходи щодо захисту дітей, постраждалих від насильства : методичні рекомендації. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 140 с.